

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

266. An si excommunicatus ab homine efficiatur Religiosus, possit ab ejus
Prælato absolvi virtute suorum privilegiorum? Et an virtute concessionis
Clem. VIII. possint dicti Prælati absolvere ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

posse supradictam excommunicationem absolueri, sic enim ait: Religiosi Societatis possunt huiusmodi reos absolueri virtute suorum privilegiorum, quia Clemens VIII. in hac Bulla derogat privilegiis cuiuscumque Ordinis, aut militiae, aut status, quae clausula non comprehendit nostra privilegia, quae conceduntur cum hac clausula, ut non derogentur, nisi fiat expressè illorum mentio, ut constat ex Gregorio XIII. in Bulla, Decet Romanum Pontificem de religiosa persona, ad finem, quod videtur non animadvertisse Sanchez. At verò Clemens VIII. non adhibuit clausulam huius derogatoriam, ergo, &c. Ita Hurtadus. Sed in decreto laeae Congregationis super casibus referatis die 9. Ianuarij 1601. & eius declaratione die 26. Nouembrijs 1602. Religiosi Societatis Iesv specificè fuerunt nominati ne virtute privilegiorum absoluerent à censura duelli incurfa in terminis Concilij, & Gregorij XIII. Vnde non est admittenda sententia Hurtadi quoad Partes Societatis in Italia commorantes. Verum quia ego satis probabiliter teneo Siciliam, Corsicam, & Sardiniam esse extra Italiam, posset quis dicere Patres Societatis in his Regnis commorantes, & in alijs posse non obstante supradicto decreto vigore suorum privilegiorum absolueri à censura duelli, ut supra secundum opinionem Hurtadi. Sed quidquid sit de hoc, certum est in hac excommunicatione, si delictum sit occultum, & non deductum ad forum contentiosum, & Episcopum dispensare toties quoties. Ita Doctores citati.

RESOL. CCLXV.

An Regulares virtute suorum privilegiorum possint absolueri ab excommunicatione contracta per duellum? Et an Confessarij Regulares degentes in Regno Sicilia non includantur in Decreto Clem. VIII. ita ut possint absolueri duellantes ab excommunicatione? Ex p. 7. tr. 1. & Misc. 2. Ref. 45.

§. 1. Affirmatiuè respondet Stephanus Baunius in Theol. mor. part. 2. tractat. 2. quaestio. 18. vbi sic ait: Adde quibus in locis Clement. & Gregor. diplomata vim habent, Religiosos vi suorum privilegiorum à censura ob duellum incurfa posse absolueri.

1. Primò; quia id eos Clemens non prohibet facere; nisi prae-textu privilegij alicuius sui, aut indulti, at qui eius vi, ac virtute secundi in quod est receptum soluit, id facit vi privilegij sui, & non prae-textu, vera est ergo, &c.

3. Secundò, concessa regularibus privilegia dicuntur à Paulo eius nominis V. innovata fuisse, hoc est de nouo concessa; hanc enim isti voci notionem subiectam esse probati dicunt auctores, ergo vt ante, sic & modò, in Privilegiatorum est iure, excommunicationis ob duellum incurfae remissio. Ita Baunius.

4. Sed eius opinio non potest procedere quoad Regulares commorantes in Italia, nam eis vetitum fuit à Clement. VIII. vt obseruat doctus Dicastrillus de Inst. & Iure libro secundo, tract. 1. disputatione 10. dnb. 15. numero 238. vbi ita asserit. Confessarij Ordinum Mendicantium absolueri possunt duello certantes atque etiam socios, fautores eorum pertinere atque ab alijs casibus & censuris sedi Apostolicae referatis, ex declaratione Clementis VIII. de qua testatur Paul. Comitatus, libro sexto Moralium quaestionum quaestio 17. Reginal. tomo secundo, libro vigesimo primo, numero 8; Filiucius tomo primo, tractat. 15. de Censuris in particulari, capite quinto, num. 106. Excipite tamen Confessarios, tam Regulares, quam

saeculares, in Italia extra urbem degentes, quibus à casibus sedi Apostolicae, & Ordinis locorum referatis absolueri potestas denegata est per decretum Congregationis Cardinalium ex mandato Clementis VIII. Hucusque Dicastrillus, cui adde Layman in Theol. Mor libro tertio, tractat. 3. part. 3. capite 5. numero 4.

5. Notandum est tamen secundum meam sententiam Confessarios Regulares degentes in Regno Sicilia posse absolueri Duellantes ab excommunicatione cum non includantur in dicto Decreto Clementis VIII. nam Sicilia est extra Italiam. Et ita in simili casu me citato docet Bordonus in consilijs regul. resol. 6. num. 13. Siciliam Sardiniam, & Corsicam non includi in decretis Pontificis laici pro Italia.

Sup. contento in hoc §. recitatur in fine Rel. lan. not. praecri. verit. verum. & infra in Rel. 273 à §. Hisupp. turs. & in alijs eius not.

RESOL. CCLXVI.

An si excommunicatus ab homine efficiatur Religiosus, possit ab eius Praelato absolui virtute suorum privilegiorum? Et an virtute concessionis Clem. VIII. possint dicti Praelati absolueri ingredientibus Religionem ab omnibus censuris Papae referatis? Et an excommunicatus per sententiam ab aliquo Episcopo possit absolui, si domicilium muet, ab isto Episcopo? Et notatur, quod haec tamen locum non habent in eo, qui cum excommunicato communicat in crimine criminoso? Ex p. 7. tr. 1. & Misc. 2. Ref. 46.

§. 1. Affirmatiuè respondet Stephanus Baunius in Theol. Mor. part. 2. disput. 3. tractat. 2. quaestio. 45. vbi sic ait: An si excommunicatus ab homine Religioni det nomen, ab eius praelato absolui possit.

2. Respondeo posse, si per generalem sententiam, aut statutum dicta est in eum sententia, non autem si est appellatus de nomine, & per specialem sententiam, causaque ad forum contentiosum deducta, exclusus est de Ecclesia, nec enim Pontificem Romanum decuit, Religiosis quidpiam permittere, quod exitiale esset disciplinae Ecclesiasticae, vergetetque in dedecus, ac contemptum Ordinariorum, cuiusmodi eam potestatem esse, dixere viri doctrina iuxta, ac innocentia conspicui, eo quod viam ad audaciam munit, multisque contemnendae autoritatis publicae, ac Episcoporum, occasionem tribuit. Haec ille.

3. Mea tamen est opinio, talem si sit in Mendicantium cooptatus familiaris; ab eorum superiore absolui posse, vt à delegato summi Pontificis, cuius indulgentia, privilegioque, potestate est ad id necessaria praeditus. Ita Baunius.

4. Et ego eius sententiae adhaereo, licet illam non approbet Couarruias, & Gutierrez citati à Rodriguez in quaestionum regul. tomo primo quaestio vigesima, articulo sexto, asserentes non posse absolui nominatim Censuris ligatos in foro exteriori virtute cuiuscumque privilegij, etiamsi sit satisfactum parti, nisi prius Iudex qui tulit censuram consentiat. Verum sententiam affirmatiuam tuetur etiam Candidus tomo primo, disquis. 22. articulo quadragesimo octavo, d. b. 3. vbi sic ait; Virtute concessionis Clementis VIII. possunt praedicti Praelati, & communicantes in privilegijs Mendicantium absolueri ingredientibus Religionem, etiamsi fuerint nominatim & specialiter ab homine excommunicati, suspensi, vel interdicti; si prius ab eis satisfactio fiat parti laeae: quia in eo privilegio conceditur ingredientibus Religionem, quòd possint absolui ab omnibus censuris Papae referatis, quod est maius; ergo conceditur etiam id quod est minus,

Sup. pro per cessione facta

ante ingres-
su Religio-
nis in tom. 5.
tr. 2. Ref. 79.

Supr. hoc in
tom. 5. tr. 1.
Ref. 199.

mius, scilicet ab solui à censuris latis specialiter à quocumque alio iudice contra particularem aliquam personam: quia plus semper in se continet quod est minus: prout dicitur in iure *de regul. iuris in 6. reg. 35.* Tum, quia etiam aliquod præiudicium iudici nominatim ferenti censuras inferatur. Pontifex tamen in fauorem animarum, & aliquis piæ causæ potest cum paruo præiudicio alterius, tale concedere priuilegium. Ergo &c. Confirmantur supradicta ex probabili sententia aliquorum asserentium excommunicationem per sententiam particularem ab aliquo Episcopo, posse absolui, si domicilium mutet ab isto Episcopo, vnde Bannius *ubi supra questione 33.* putat valde probabile esse, excommunicatum per particularem alterius Episcopi sententiam, ab Episcopo loci in quo versatus, absolui posse, si sedem in eo sibi stabilem, firmamque delegit; quia tunc ei tanquam superiori subest, hieque in eum vicissim Iurisdictionem, quanta est ad absolutionem necessaria, obtinet, nihil est rationis, quamobrem si hic velit excommunicatum per particularem alterius Episcopi sententiam, reddere Deo Ecclesieque, per absolutionem contractæ ab eo censuræ, non possit: huiusque opinionis sunt Gabr. Valquez *dub. 20. n. 5.* Turrian. *lib. 2. de censur. disp. 15. dub. 5.* Ergo, &c.

5. Locum tamen hæc non habent in eo qui communicat cum excommunicato in crimine criminoso, præbendo ei scilicet fauorem, auxilium, &c. seu in crimine propter quod censuram reus subiit, nam talis à nullo alio potest absolui, quam à conditore Canonis vt est in *c. Nuper 29. de sent. excom.*

RESOL. CCLXVII.

An Regulares virtute suorum priuilegiorum possint absolueri à casibus Papalibus, à quibus Episcopus absoluit ratione necessitatis, vel impotentis aduendi Summum Pontificem?

Et infertur Confessarum vigore Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi, posse quidem commutare vota Castitatis, & Religionis scilicet pœnalia, conditionalia, partialia, temporalia. & in quibus Episcopus iure Ordinario dispensare potest. Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Resol. 62. alias 61.

§. 1. **A**ffirmatiuè responderi Pater Pasqualigus *in 99. Canon. centur. 2. question. 146. numer. 2. & seqq.* Quia Regulares possunt absolueri virtute Priuilegiorum ab omnibus casibus referuatis, præterquam à contentis in Bulla Cœnæ, & iis, quos Episcopi sibi referuant, & cæteris quinque, de quibus in declaratione, & moderatione, facta 26. Nouembri 1602. circa primum Decretum Clementis Octauæ, auferens Regularibus facultatem absoluedi ab omnibus referuatis. Vnde possunt absolueri ab omnibus casibus Episcopalis referuatis à iure. Deinde casus Papales sunt Episcopales quando indigens absolutione, siue quoad crimina, siue quoad censuras, ratione legitimi impedimenti non potest accedere ad Romanam Curiam pro absolutione obtinenda; tunc enim absolui potest ab Episcopo, vt decernitur *in cap. ea noscitur, de sentent. excommun. & cap. eos, qui eodem tit. in sexto;* & notant Doctores communiter in citat. Text. & alibi.

2. Cum ergo Episcopi possint absolueri, quando legitime impediti non possunt Romanam Sedem adire, duellantes; & à cæteris casibus Papalibus, ita vt in his terminis casus desinant esse Papales, & sunt Episcopales, Regulares quoque poterunt absolueri, cum possint absolueri à casibus Episcopalis à iure referuatis. Et pro hac sententia citat Pasqualigus me ipsum,

2. Sed Ego non sum loquutus in casu quo Episcopus non absoluit ea vrgenti necessitate, vt patet ex *Rel. 50. tr. 6. part. 6.* & ita intelligendus est Sanchez, vt ex ipso patet *de matrimon. lib. 2. disp. 40. num. 9.* aliter non posse Regulares absolueri in casu, quo Episcopus ratione necessitatis, & legitimi impedimenti absolueret. Et idem nouissimè Pellizzarius *in Manual. Regular. tom. 2. tra. 8. cap. 3. sectio. 2. num. 99.* sic ait. Quæres an Regulares possint absolueri à casibus Papalibus, quorum alii non habent facultatem, si penitens absoluedus iure detineatur impedimento quominus se præsentet Papæ ad recipiendam absolutionem. Respondetur, non posse; cum facultas absoluedi in tali casu iure communi delegetur Episcopo, electa industria personæ, ideòque non extendatur ad alium Episcopo inferiori: vnde non est mirum eam non competere Regularibus, cum tamen iis competat potestas absoluedi ab iis omnibus referuatis, à quibus Episcopi possunt absolueri de iure communi, vt iam non semel dictum est. Ita ille, qui citat Nauarum, & Henriquez, quibus adde Fagundes *in Decalogo tom. 1. lib. 2. cap. 45. numer. 15.* sic asserentem: Religiosi habentes priuilegium dispensandi in casibus Episcopalis, minimè possunt dispensare in casibus, qui non iure ordinario, sed ratione vrgentis necessitatis competunt Episcopis; quia hi non dicuntur simpliciter casus Episcopales, sed verè ad Pontificem pertinent, & solum ex quadam iuris interpretatione Episcopis censentur permitti. Hac Fagundes. Vide etiam Quintanaduena *in Theol. mor. tom. 1. tract. 9. singular. 1. n. 6.* Bardi *in Bullam Cruciatæ, tract. 7. cap. 2. sect. 5. §. 1. 3. num. 136.* Poncium *de matrimon. lib. 8. cap. 10. n. 11.* Layman. *lib. 4. tract. 4. cap. 8. num. 17.* Portel. *in dubiis Regul. verb. Potum n. 64.* Castrum Palaum *tom. 3. tract. 15. disp. 2. punct. 12. num. 7.* Trullerch *in Bulla Cruciatæ lib. 1. §. 7. dub. 5. num. 19.* Barbolem *de potestate Episcopi part. 2. allegat 37. num. 14.* & alios ex his inferunt Doctores citati. Confessarum vigore Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi, posse quidem commutare vota Castitatis, & Religionis, in quibus Episcopus iure ordinario dispensare potest, eo quod à perfecta votorum referuatorum ratione ob aliquam adiunctam circumstantiam deficiant, aut quia non est dispensatio, sed commutatio in substantia voti referuati, sed in aliqua eius qualitate seu circumstantia, qualia sunt vota Castitatis, & Religionis; scilicet pœnalia, conditionalia, partialia, temporalia, &c. Non autem posse commutare huiusmodi vota Castitatis, & Religionis, in iis casibus, in quibus solum iure speciali, seu per accidens ob vrgentem necessitatem, & moralem impotentiam aduendi Papam dispensare potest. Ita communiter Doctores. Et ratio est, quia vota Castitatis, & Religionis, in quibus Episcopus ob solam iminentem necessitatem potest dispensare, verè sunt referuata Papæ, & benignitate quadam, ne iugum Christi, & Ecclesie durum videatur, in illis dispensare in casibus necessitatis vrgentis permittitur Episcopis ob prudentiam, solertiam, & industriam personæ quæ in similibus casibus specialiter desideratur: magis enim confidunt Canones, & Papa de prudentia, & industria Episcoporum, quam de industria, & prudentia aliorum Confessorum; & idem in vrgenti necessitate Episcopi, & non aliis Confessariis permittunt dispensationem in votis referuatis, sicut & in Legibus Papalibus. Et ita pro hac sententia, præter Doctores citatos, multos alios adducit Bossius *de Iubilæo, sect. 2. casu 20. num. 26.* Ergo; cum in casu nostræ questionis Episcopi non possint dispensare iure ordinario, sequitur, quod non possint dispensare Regulares virtute Priuilegiorum, quia possunt hoc facere, quando casus ex ordinario solum iurisdictione, vel à iure, vel consuetudine Episco-